

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Prinsjesdag: fiscale maatregelen 2017

Maatregelen tegen box 2-beleggen in VBI's

De belastingdruk op box 2-vermogen kan worden beperkt door vermogen waarop een ab-claim rust onder te brengen in een vrijgestelde beleggingsinstelling (VBI). Box 3-heffing kan ontgaan worden door vermogen tijdelijk in box 2 te plaatsen door in een VBI te beleggen. Daarom stelt het kabinet drie maatregelen voor die het minder aantrekkelijk maken om via box 2 in een VBI te beleggen. De eerste maatregel is dat voortaan in box 2 afgerekend moet worden over de positieve ab-claim als een lichaam waarin de belastingplichtige een aanmerkelijk belang heeft de VBI-status verkrijgt. Door deze maatregel kan een ab-claim niet langer worden doorgeschoven naar het fiscaalvriendelijke regime van de VBI. De tweede maatregel is dat box 3-vermogen dat wordt ondergebracht in een VBI waarin de belastingplichtige een aanmerkelijk belang heeft niet alleen belast wordt in box 2, maar ook belast blijft in box 3 als dit vermogen binnen achttien maanden weer terugkomt naar box 3. Door deze maatregel wordt de flits-VBI tegengegaan. Wel komt er een tegenbewijsregel zodat er geen dubbele belastingheffing plaatsvindt als de belastingplichtige aannemelijk kan maken dat er een zakelijke reden was om het vermogen binnen achttien maanden weer terug te halen naar box 3. De derde maatregel is het automatisch koppelen van het percentage van het forfaitaire rendement uit een VBI aan het voor dat jaar geldende percentage van de hoogste schijf in box 3. Deze maatregelen (aanpassing van de artikelen 2.14, 4.16, 4.27 en 10.6bis Wet IB) werken terug tot en met Prinsjesdag 2016 15.15 uur.

Beperking reikwijdte toerekeningsstop APV's

Met ingang van 1 januari 2010 worden het vermogen en het inkomen van een afgezonderd particulier vermogen (APV), bijvoorbeeld een trust of een (buitenlandse) particuliere stichting, belast bij de inbrenger van het vermogen (of bij zijn erfgenamen). Met de APV-wetgeving wordt beoogd geen 'zwevend', dat wil zeggen nergens belast, vermogen te laten bestaan. In de APV-regeling is tevens een bepaling opgenomen om dubbele belastingheffing te voorkomen: de zogenoemde toerekeningsstop. Deze toerekeningsstop voorkomt dat over dezelfde vermogensbestanddelen zowel belasting bij het APV als bij de inbrenger van het vermogen wordt geheven. De toerekeningsstop is bedoeld om dubbele belastingheffing te voorkomen, maar is steeds meer een route om toerekening aan de inbrenger te voorkomen, terwijl in het buitenland effectief (praktisch) geen (winst)belasting wordt geheven.

Bovendien kan de toerekeningsstop ertoe leiden dat de gebruikelijkloonregeling, de terbeschikkingstellingsregeling en de dividendbelasting, in strijd met de bedoeling van deze regelingen, niet van toepassing zijn. Voorgesteld wordt daarom om de toerekeningsstop alleen nog te laten gelden voor APV's voor zover die een reële, actieve onderneming drijven. Deze maatregel (aanpassing van de artikelen 2.14a en 10a.7 Wet IB) werkt terug tot en met Prinsjesdag 2016 15.15 uur.

Aanpassing definitie 'bouwterrein' in omzetbelasting

In artikel 11 lid 4 Wet OB wordt de definitie van het begrip 'bouwterrein' aangepast naar aanleiding van het arrest Woningstichting Maasdriel van het HvJ EU. Met de voorgestelde wetsaanpassing wordt de Wet OB in overeenstemming gebracht met de rechtspraak van het HvJ EU. In artikel 11 lid 4 Wet OB wordt opgenomen dat onder 'bouwterrein' wordt verstaan onbebouwde grond die kennelijk bestemd is om te worden bebouwd met een of meer gebouwen. Bij bebouwing gaat het daarbij uitsluitend om een of meer gebouwen of een gedeelte van een gebouw als bedoeld in artikel 11 lid 3 onderdeel a Wet OB. Verder geeft het kabinet een verduidelijking. Aan de eis dat het bij een bouwterrein om onbebouwde grond moet gaan wordt ook voldaan als de leverancier grond levert waarop nog een gebouw staat maar waarbij hij zich ertoe heeft verbonden om dit gebouw in het kader van de levering volledig te slopen. Dit op grond van het arrest Don Bosco Onroerend Goed van het HvJ EU. Verder kan de op de BTW-richtlijn gebaseerde ruimere uitleg van het begrip 'bouwterrein' worden doorgetrokken naar de toepassing van de samenloopvrijstelling in de overdrachtsbelasting (artikel 15 lid 1 onderdeel a WBR). Deze samenloopvrijstelling dient van toepassing te zijn bij de verkrijging van een perceel grond dat ingevolge de BTW-richtlijn als bouwterrein kwalificeert en waarover dus omzetbelasting is verschuldigd. De aanpassing in de omzetbelasting heeft tot gevolg dat voor gevallen waarin sprake is van een verkrijging van een bouwterrein de samenloopvrijstelling in de overdrachtsbelasting van rechtswege van toepassing is. Hierdoor is het niet langer nodig om bij beleidsbesluit goed te keuren dat voor de alhier bedoelde bouwterreinen de samenloopvrijstelling van toepassing is. Het betreffende beleidsbesluit van 2 juni 2016 komt dan ook na inwerkingtreding van de wijziging te vervallen. Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Uitbreiding reikwijdte begrip 'woning in aanbouw' eigenwoningregeling

Aan artikel 3.111 lid 3 Wet IB (leegstand bij aankoop en aanbouw) wordt toegevoegd dat voor de toepassing van deze bepaling onder een woning in aanbouw mede wordt verstaan een bouwkaavel ter zake waarvan concrete stappen zijn gezet voor het in gang zetten van bouwkundige werkzaamheden voor de realisatie van een eigen woning. Ingeval de bouwkundige werkzaamheden zijn gestart, wordt aangenomen dat de concrete stappen in ieder geval zes maanden voor de start van de bouwkundige werkzaamheden zijn gezet. Deze maatregel treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Codificatie beleidsbesluit vruchtgebruik in eigenwoningregeling

Tijdens de parlementaire behandeling van het Belastingplan 2014 is toegezegd om te bezien of, en zo ja hoe, vruchtgebruiksituaties in de per 2013 gewijzigde eigenwoningregeling kunnen worden ingepast. Aan deze toezegging wordt uitvoering gegeven, waarbij onder meer een beleidsbesluit van 21 februari 2014 wordt gecodificeerd. De volgende aanpassingen (van de artikelen 3.119a, 3.119aa, 3.119c en 3.120a Wet IB) worden voorgesteld:

- Een schuld waarvan de belastingplichtige op grond van het krachtens erfrecht verkregen recht van vruchtgebruik, recht van bewoning of recht van gebruik gehouden is de kosten en lasten te dragen wordt – mits aan de overige voorwaarden is voldaan (waaronder de aflossingseis) – als eigenwoningschuld aangemerkt, zodat recht bestaat op renteaftrek.
- Voor het deel van de woning waar het vruchtgebruik op rust ontstaat geen eigenwoningreserve.
- De restschuldregeling is – mits aan de overige voorwaarden is voldaan – op de vruchtgebruiker van toepassing.
- Het aflossingsschema van de erflater blijft van toepassing op de schuld waar het krachtens erfrecht gevestigde vruchtgebruik betrekking op heeft als de vruchtgebruiker op het moment van overlijden van de erflater diens partner was.
- De schuld is voor de vruchtgebruiker een bestaande eigenwoningschuld (waarvoor dus geen aflossingseis geldt), als de schuld voor de erflater een bestaande eigenwoningschuld was (een schuld van voor 1 januari 2013) en de vruchtgebruiker op het moment van overlijden van de erflater diens partner was.

Met de laatste twee aanpassingen wordt aangesloten bij de bestaande regelingen waarbij de langstlevende partner krachtens erfrecht de schuld van de erflater verkrijgt. Met deze regelingen wordt de achterblijvende partner in staat gesteld om gedurende het nog niet door de erflater gebruikte deel van de termijn van maximaal 30 jaar met renteaftrek de voormalige echtelijke woning te blijven bewonen. Deze aanpassingen treden in werking met ingang van 1 januari 2017.

Aanpassing defiscaliseringsregeling box 3

Voorgesteld wordt om alle vermogensbestanddelen die deel uitmaken van een algemeenheid waarop krachtens erfrecht een vruchtgebruik rust of is gevestigd voor box 3 gelijk te behandelen en dus ook de schulden voortaan volledig bij de vruchtgebruiker in aanmerking te nemen en niet (deels) bij de blooteigenaar. Dit wordt geregeld in artikel 5.4 Wet IB. Deze maatregel treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Aanpassing termijn vaststelling aanslag na schenking eigen woning

Het ingevolge het Belastingplan 2016 met ingang van 1 januari 2017 geldende artikel 33a lid 1 SW geeft aan wat onder schenkingen ten behoeve van een eigen woning wordt verstaan voor de toepassing van de verhoogde vrijstelling van artikel 33 onderdeel 5° onder c en onderdeel 7° SW. Op grond van het ingevolge het Belastingplan 2016 met ingang van 1 januari 2017 geldende artikel 33a lid 2 SW kan die verhoogde vrijstelling verspreid over drie achtereenvolgende kalenderjaren worden benut. De geschonken bedragen moeten uiterlijk in het tweede kalenderjaar na het kalenderjaar waarin de eerste schenking is gedaan worden aangewend ten behoeve van de eigen woning. Naar verwachting valt het in veel gevallen pas na drie kalenderjaren na te gaan wat de feitelijke benutting van de vrijstelling is geweest en op welke wijze de schenking is aangewend. Daarom wordt voorgesteld om de termijn voor het opleggen van de aanslag voor deze situaties met twee jaar te verlengen. Indien de verkrijger in de aangifte een beroep op de vrijstelling schenkbelasting eigen woning heeft gedaan, geldt derhalve een periode van vijf jaar voor het opleggen van de aanslag. Deze maatregel (aanpassing van artikel 33a SW) treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Aanpassing bedrijfsopvolgingsregeling Successiewet en doorschuifregelingen aanmerkelijk belang

De Hoge Raad oordeelde op 22 april 2016 dat de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet ook van toepassing kan zijn op aandelen die een holding houdt in een lichaam waarin de erflater geen indirect aanmerkelijk belang heeft. Dit arrest heeft een forse verruiming van de reikwijdte van de bedrijfsopvolgingsregeling voor de erf- en schenkbelasting en daarmee ook van de doorschuifregelingen in de aanmerkelijkbelangregeling in de Wet IB tot gevolg. Dit mede doordat in een dergelijke situatie naast ondernemingsvermogen ook beleggingsvermogen onder het bereik van deze regelingen wordt gebracht en oneigenlijk gebruik mogelijk wordt. De wetswijziging regelt dat zogenoemde indirecte belangen als zodanig niet onder de reikwijdte van de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet vallen. Met deze aanpassing van artikel 35c SW wordt de reikwijdte van de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet beperkt en weer in lijn gebracht met de uitleg van de Successiewet zoals de Belastingdienst die de afgelopen jaren heeft gehanteerd. Eenzelfde wetswijziging geldt voor de doorschuifregelingen voor een aanmerkelijk belang in de inkomstenbelasting (artikel 4.17a en artikel 4.17c Wet IB). Deze wijzigingen werken terug tot en met 1 juli 2016.

Boeterente is rente voor eigenwoningregeling

Voorgesteld wordt in artikel 3.119a Wet IB voor de toepassing van de eigenwoningregeling te bepalen dat zogenoemde boeterente als rente wordt aangemerkt. Voorheen werd

boeterente aangemerkt als kosten van geldleningen. Op basis van een in een beleidsbesluit van 27 november 2015 opgenomen goedkeuring, die met deze wijziging wordt gecodificeerd, wordt boeterente in de praktijk al als rente behandeld. Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Vervallen fictieve dienstbetrekking commissaris

De voorgestelde wijziging van de artikelen 3 en 7 Wet LB regelt dat de fictieve dienstbetrekking voor commissarissen vervalt. Dit betekent dat het bedrijf waar een commissaris werkzaam is geen loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen meer hoeft af te dragen over de arbeidsbeloning van de commissaris en geen inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet meer hoeft te betalen over die arbeidsbeloning. Een commissaris hoeft dan ook niet meer in de loonadministratie te worden opgenomen. Wel is het bedrijf waar de commissaris anders dan als ondernemer werkt verplicht om één keer per jaar aan de Belastingdienst door te geven welke arbeidsbeloning de commissaris heeft ontvangen. De commissaris moet zelf na afloop van het kalenderjaar aangifte doen voor de inkomstenbelasting, de premie voor de volksverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet. Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Afschaffing opbouw en facilitering afbouw pensioen in eigen beheer

Directeuren-groootaandeelhouders (DGA's) kunnen vanaf 1 januari 2017 geen pensioen meer in eigen beheer opbouwen. Tegelijkertijd worden enkele maatregelen voor gefaciliteerde afbouw voorgesteld. De voorstellen met betrekking tot het pensioen in eigen beheer houden het volgende in:

1. Met ingang van 1 januari 2017 is het niet langer mogelijk om nog fiscaal gefaciliteerd nieuwe pensioenaanspraken op te bouwen in eigen beheer (dus is het ook niet langer mogelijk om nog te doteren aan eventueel reeds in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken).
2. De DGA krijgt gedurende een periode van drie jaar de mogelijkheid om zijn opgebouwde pensioenaanspraak af te kopen. Deze afkoopmogelijkheid betekent het volgende:
 - De pensioenaanspraak wordt fiscaal geruisloos (zonder loonbelasting, revisierente en vennootschapsbelasting) afgestempeld naar het niveau van de waarde van de pensioenverplichting op de balans voor de heffing van vennootschapsbelasting (fiscale waarde van de pensioenverplichting).
 - Die fiscale waarde van de pensioenverplichting vóór de afstempeling vormt het uitgangspunt (de grondslag) voor de vaststelling van de grondslag van de loonbelasting die verschuldigd is ter zake van de afkoop, met dien verstande dat op deze grondslag een korting wordt verleend.
 - Ter zake van de afkoop is geen revisierente verschuldigd.

3. De DGA voor wie een afkoop geen reële optie is, krijgt de mogelijkheid om op het moment van het fiscaal geruisloos afstempelen van de pensioenaanspraak naar het niveau van de fiscale waarde van de pensioenverplichting, de pensioenaanspraak om te zetten in een aanspraak ingevolge een zogenoemde oudedagsverplichting.